

Національний науково-природничий музей
Українське теріологічне товариство

Theriologia Ucrainica

volume 18 • 2019

Theriologia Ukrainica

Східноєвропейський теріологічний журнал
(до 2018 як *Праці Теріологічної школи*)

науковий рецензований журнал
Українського теріологічного товариства

видається з 1998 року Національним науково-
природничим музеєм НАН України (Київ)

Київ • 2019 • Том 18 • 168 с.

Редакційна колегія

Головний редактор

Рековець, Леонід, докт. біол. наук, Вроцлав

Заступник головного редактора

Баркасі, Золтан, магістр біології, Київ

Загороднюк, Ігор, канд. біол. наук, Київ

Секретар редакції

Коробченко, Марина, магістр екології, Київ

Члени редколегії

Бальчаускас, Лінас, докт. біол. наук, Вільнюс

Башта, Андрій-Тарас, канд. біол. наук, Львів

Волох, Анатолій, докт. біол. наук, Мелітополь

Гащак, Сергій, канд. біол. наук, Славутич

Дикий, Ігор, канд. біол. наук, Львів

Ємельянов, Ігор, докт. біол. наук, Київ

Криштунко, Борис, доктор, Любляна

Лобков, Володимир, докт. біол. наук, Одеса

Мілютин, Андрій, канд. біол. наук, Тарту

Надаховський, Адам, докт. габ., Вроцлав

Попова, Лілія, канд. біол. наук, Київ

Постава, Томаш, докт. габіл., Краків

Придатко, Василь, канд. біол. наук, Київ

Рідуш, Богдан, докт. геогр. наук, Чернівці

Тархнішвілі, Давид, докт. біол. наук, Тбілісі

Тищенко, Володимир, канд. біол. наук, Київ

Хосецький, Павло, докт. с.-г. наук, Львів

Чанаді, Олександр, доктор філософії, Прешов

Чорба, Габор, доктор філософії, Будапешт

верстка та електронна версія: І. Загороднюк
художній редактор: В. Пархоменко

Адреса

e-mail: mammalia@ukr.net

web: <http://terioshkola.org.ua/ua/journal.htm>

Реєстрація видання

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України (свідоцтво КВ № 23105-12945ПР від 11.12.2017 р.)

Включено до Переліку наукових фахових видань України (наказ МОН України № 1604 від 22.12.2016 р.)

Рекомендовано до друку Вченою Радою Національного науково-природничого музею НАНУ 24.12.2019 р.

та Радою Теріологічної школи Українського теріологічного товариства НАН України 20.06.2019 р.

ISSN 2616-7379 (Print) • ISSN 2617-1120 (Online)

Фото на обкладинці: свиня дика, *Sus scrofa* (автор: Сергій Козодавов • photo by Sergii Kozodavov)

Theriologia Ukrainica

East-European Journal of Mammalogy

(before 2018 as *Proceedings of the Theriological School*)

scientific peer-reviewed journal

of the Ukrainian Theriological Society

published since 1998 by the National Museum
of Natural History, NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kyiv • 2019 • Volume 18 • 168 p.

Editorial Board

Editor-in-chief

Rekovets, Leonid, Prof., DSc, Wroclaw, Poland

Associate editor

Barkaszi, Zoltán, MSc, Kyiv, Ukraine

Zagorodniuk, Igor, PhD, Kyiv, Ukraine

Editorial secretary

Korobchenko, Marina, MSc, Kyiv, Ukraine

Assistant editors

Balčiauskas, Linas, Assoc. Prof., Dr. hab., Vilnius, Lithuania

Bashta, Andriy-Taras, PhD, Lviv, Ukraine

Csanády, Alexander, PhD, Presov-Lubotice, Slovakia

Csorba, Gábor, PhD, Budapest, Hungary

Dykyu, Ihor, PhD, Lviv, Ukraine

Emelianov, Igor, Prof., DSc, Kyiv, Ukraine

Gashchak, Sergey, PhD, Slavutych, Ukraine

Khoyetsky, Pavlo, Prof., DSc, Lviv, Ukraine

Kryštufek, Boris, PhD, Ljubljana, Slovenia

Lobkov, Volodymyr, Prof., DSc, Odesa, Ukraine

Miljutin, Andrei, PhD, Tartu, Estonia

Nadachowski, Adam, Prof., DrHab, Wroclaw, Poland

Popova, Lilia, PhD, Kyiv, Ukraine

Postawa, Tomasz, Dr. hab., Krakow, Poland

Prydatko, Vasyl, PhD, Kyiv, Ukraine

Ridush, Bohdan, Prof., DSc, Chernivtsi, Ukraine

Tarkhnishvili, David, Prof., DSc, Tbilisi, Georgia

Tyshchenko, Volodymyr, PhD, Kyiv, Ukraine

Volokh, Anatoly, Prof., DSc, Melitopol, Ukraine

makeup and electronic version: I. Zagorodniuk

art editor: V. Parkhomenko

Address

e-mail: mammalia@ukr.net

web: <http://terioshkola.org.ua/en/journal.htm>

Theriologia Ukrainica

Східноєвропейський теріологічний журнал
East-European Journal of Mammalogy

Том 18 • 2019

<http://terioshkola.org.ua>

p-ISSN 2616-7379
e-ISSN 2617-1120

науковий журнал • видається з 1998 р. • виходить двічі на рік • Київ
scientific journal • published since 1998 • semi-annual • Kyiv

ЗМІСТ

Фауна та систематика

Білушенко, А. А. Історія та стан вивчення рукокрилих Черкаської області України з оглядом фактичних знахідок

Бондаренко З., Н. Брусенцова, Г. Ткач. Мікромамалії Національного природного парку "Слобожанський" та його околиць (Україна)

Загороднюк, І. Динаміка ареалів у видів-двійників: факти та реконструкції для теріофауни Східної Європи

Морфологія та мінливість

Волох, А. Характеристика рогів лося (*Alces alces*) з України

Зізда, Ю. Спектральний аналіз хутра різних кольорових форм *Sciurus vulgaris*: свідчення адаптивності забарвлення

Льохин, Ю. Представники родини Ursidae в Музеї природи Харківського університету та їхні краніологічні особливості

Крон, А., О. Луговой, В. Рошко, В. Рошко, В. Рошко. Колекція ссавців (Mammalia) Зоологічного музею Ужгородського національного університету

Екологія та охорона

Каштальян, А. Красноборська популяція зубра європейського: історія формування, сучасний стан, перспективи росту

CONTENTS

Fauna and Systematics

Bilushenko, A. History and current state of bat fauna research in Cherkasy region, Ukraine, with a review of actual records

12 *Bondarenko, Z., Brusentsova, N., Tkach, G.* Small mammals of Slobozhanskyi National Nature Park and its vicinities (Ukraine)

20 *Zagorodniuk, I.* Range dynamics in sibling species: facts and reconstructions for the mammal fauna of Eastern Europe

Morphology and Variation

40 *Volokh, A.* Features of moose antlers (*Alces alces*) from Ukraine

48 *Zizda, Yu.* Spectral analysis of the fur of different colour phases of *Sciurus vulgaris*: evidence for adaptive colouration

52 *Ilyukhin, Yu.* Members of the family Ursidae in the Museum of Nature of Kharkiv University and their craniological features

57 *Kron, A., O. Lugovoy, V. Roshko, V. Roshko, V. Roshko.* The mammal collection (Mammalia) of the Zoological Museum of Uzhhorod National University

Ecology and Conservation

65 *Kashtalian, A.* The Krasnoborsky population of the European bison: history of emergence, present state, and growth perspectives

Різун, Е. Якісна оцінка умов існування для сарни європейської (*Capreolus capreolus* L.) у Лісостеповій (правобережній) лісомисливській зоні України

Гащак С. П., С. Паскевич. Кінь Пржевальського (*Equus ferus przewalskii*) у Чорнобильській зоні відчуження через 20 років після інтродукції

Титар, В., М. Хаммер, Т. Асикулов. Моделювання поширення бабака довгохвостого (*Marmota caudata*) для цілей напрямних польових обстежень та перевірки якості місцезнаходжень снігового барса (*Panthera uncia*)

Синантропія та чужорідні види

Николайчук, О., Загороднюк, І. Рақун північний (*Procyon lotor*) в урбосередовищі Києва та перспективи формування його вільних популяцій в Україні

Селюніна, З., С. Плющ, В. Леонтєв. Інвазія ондатри (*Ondatra zibethicus*) у степи Північно-західного Причорномор'я

Поширення та чисельність

Баркасі, З. Снігурка альпійська (*Chionomys nivalis*) в Україні: вид на крайньому північному сході свого поширення

Дребет, М., Я. Капелюх. Нові дані про поширення kota лісового (*Felis silvestris* Schreber, 1777) на Поділлі, Україна

Мерзликін, І. Рідкісні види гризунів на фрагментарних степових ділянках правобережжя Нижнього Подніпров'я: нові знахідки

Саварін, А., В. Саваріна. Рясоніжка мала (*Neomys anomalus*) на півночі Білорусі нові знахідки та критерії ідентифікації

Історія досліджень

Пархоменко, В. XXV Теріологічна школа-семінар: Фауна в умовах глобальних змін доквілля (Поліський заповідник, 2018)

Очеретна, К., Н. Лебедева, М. Ползик. Дика теріофауна в умовах трансформованих ландшафтів: звіт про 26 Теріологічну школу (Хортиця, 2019)

Хроніка та інформація

Резюме статей (українською)

Теріологічні школи та публікації про них

74 Rizun, E. Qualitative assessment of habitats of the European roe deer (*Capreolus capreolus* L.) in the Forest Steppe (right-bank) forest-hunting zone of Ukraine

80 Gashchak, S. P., S. A. Paskevich. Przewalski's horse (*Equus ferus przewalskii*) in the Chornobyl Exclusion Zone after 20 years of introduction

101 Tytar, V., M. Hammer, T. Asykulov. Distribution modeling of the long-tailed marmot (*Marmota caudata*) for objectives of directing field surveys and ground validation of the snow leopard (*Panthera uncia*) habitat quality

Synanthropy and Alien Species

108 Nikolaichuk, O., I. Zagorodniuk. The northern raccoon (*Procyon lotor*) in urban environment of Kyiv and perspectives of formation of its wild populations in Ukraine

113 Selyunina, Z., S. Pliushch, V. Leontiev. Invasion of the muskrat (*Ondatra zibethicus*) into the steppes of the northwest Black Sea region

Distribution and Abundance

120 Barkaszi, Z. The European snow vole (*Chionomys nivalis*) in Ukraine: a species in the far northeast of its distribution

128 Drebet, M., Ya. Kapeliukh. New data on distribution of the wildcat (*Felis silvestris* Schreber, 1777) in Podillia, Ukraine

133 Merzlikin, I. Rare rodent species in fragmented steppe areas of the right-bank Lower Dnipro region: new records

137 Savarin, A., V. Savarina. The Mediterranean water shrew (*Neomys anomalus*) in northern Belarus: new records and identification criteria

History of Research

144 Parkhomenko, V. XXV Theriological School: Fauna Under Conditions of Global Environmental Changes (Polissia Reserve, 2018)

151 Ocheretna, K., N. Lebedeva, M. Polzyk. Wild Mammals in Transformed Landscapes: report on the 26th Theriological School (Khortytsia, 2019)

Chronicles and Information

159 Summary of articles (Ukrainian)

166 Theriological Schools and their reports